

Գ Ր Ա Կ Ա Ն

ՊՈԲԼԻՈՍԻ ՎԵՐԳԻՆՈՍԻ ՄԱՐՈՆԵ

Հ Ո Վ Ն Ո Ւ Ա Կ Ա Ն Ք

□ □ □

ԱՌԱՋԻՆ ՀՈՎՆՈՒՆԵՐԳՈՒԹԻՒՆ

ՏԻՏԻՐՈՍ

Եթե չոկտաւիաճող կայսրը Կրիմոնայի եւ Մամ-տուայի արտերը հիմնաւորը զօրքերում բաժնեց իրը մրցամակ, ուրիշներու հետ Վերգիլի ալ կոր-սընցուց իր փոքրիկ ածում եւ վտարաւեցաւ իր տունէն, Բայց ընծայակամով Պոլիոնի՝ որ այն ատեն Ոռոյ գաւառին մէջ կը դեգերէր՝ չոճմ գա-լով Վիրգիլ՝ յամծնեց զայն Մեկեմասի, եւ վերջ-նայն միջոցաւ ճանցուցելով կայսրէն՝ ստացաւ կորսնցուցածը։ Այդ այս առաջին հովուներգու-թեան մէջ կը գովէ չոկտաւիաճող կայսրը, չոճմը, իր բախտը եւ Մամտուացուց աղէտը, Տիտիւրոս կը մերկայացնէ Վիրգիլը, իսկ Միլիթէոս՝ Մամ-տուացիները։

ՄԵԼԻԲԵՆ

Տիտիւրէ, դուն լայնատարած փիճիկն
Յարկին ներքեւ նստած՝ նրբին եղէգով
Կ'եղանակես վայրի Մուսան, հայրենի
Մենք սահմաններն ու քաղցր արտերը թողած
Հայրենիքէն կը փախչինք։ դուն, Տիտիւրէ,
Շուքը փողեր՝ կ'ուսուցանես գեղաղէշ
Ամարիլլի անունն հնչել ծառերուն։

ՏԻՏԻՐՈՍ

Մէլիբէէ, այս անդորրաւոր մեզի
Աստուած՝ տըլաւ։ վասըն գի ան պիտի միշտ
ինծի աստուած ըլլայ։ բազինը անոր
Ստեպ պիտի մեր բազին գառնուկ մ'ոռոգէ։
Ան տըլաւ թոյլ թափառել իմ եզներուս,
Եւ ինձ ուզածս երգել գեղշուկ եղէգով։

ՄԵԼԻԲԵՆ

Չեմ նախանձիր, կը զարմանամ մանաւանդ.
Երբ համարէն արտերն իրար են անցեր։
Տըխուր ճեպով այծերն ահա կը տանիմ,
Աս, Տիտիւրէ, դժուարաւ հետըս առած,

1. Օգոստոսը աստուած կը կոչէ՝ թէն զեռ աստուա-
ծական պաշտօն չէր առած։ Այս շնթանքը թրեւս եւ-
րէիւ է Վիրգիլի, զի Օգոստոս իր բարեբաւն չէր։

Որ ձագտելով արքակազնեաց միջեւ խիստ
Երկուորեակներ՝ յոյսն հօտին, ո՛հ, թողըքեց
Մերկ ամայի ժայռին վըրայ։ Այս աղէտն
Յաճախ ինձ, ո՛հ, որքան մաքով կոյր էի,
Ես՝ կը յիշեմ գուժեց կաղինին շանթահար,
Դժնէ ազաւան յաճախ կ'ընչեց գոգաւոր
Սըղոցիէն։ Բայց սակայն դուն, Տիտիւրէ,
Ըսէ ինծի թէ ո՛վ է քու այն աստուածն։

ՏԻՏԻՐՈՍ

Մէլիբէէ, քաղաքն՝ որուն Հոռմ կ'ըսեն
Կը կարծէի անմիտըս եւ համանման
Այս մերկինին. ուր սովոր ենք հովիւներս
Ոչխարհիւրուն դեռածինները բերել։
Ինչպէս լակոտը գիտէի նըման շան,
Եւ ուր՝ մօրն. ինչպէս սովոր էի ես
Մենթերուն հետ համեմատեալ փոքրիկներն։
Եւ սակայն այս քաղաքն այնքան զուխը վեր
Կը բարձրացնէ ուրիշներու մէջ՝ որքան
Նոճին ճապուկ ուռնիներու մէջ՝ իրենն։

ՄԵԼԻԲԵՆ

Եւ ի՞նչ դրոշեց քեզ այդքան Հոռմ տեսնելու։

ՏԻՏԻՐՈՍ

Ազատութիւն. որ թէն ուշ՝ եւ սակայն
Հալտ ակնարկեց գագաշոտիս, երբ վաղ իսկ
Ածիւրեւուս՝ կ'իյնային վար ճերմակներ՝,
Բայց ակնարկեց, եւ հասաւ շատ ատեն վերջ,
Յորմէհետէ զիս թողըքեց Գալատէ
Եւ կը գրաւէ Ամարիլլիս։ զի ցորչափ
Ձիս կը գրաւէր Գալատէ՝ չեմ ուրանար՝
Չըկար ոչ յոյս ազատութեան, ոչ խընամք
Պախրէի, իմ գաւիթներէս ելլէին
Թէն գոհեր շատ, եւ պարարտ մաճառակ
Ապաշընորհ քաղաքն համար մակարդուէր.
Չեռքըս տուն չէր դառնար պղինձով երբեք լի։

ՄԵԼԻԲԵՆ

Չարմաք էր ինձ, Ամարիլլեակ, թէ ինչո՞ւ
Տըխուր ձայնով կը կանչէիր աստուածներն.
Որո՞ւ համար կը պահէիր ոստերէն
Կախ պըտուղներն՝ երբ բացակայ էր Տիտիւր։
Կը կանչէին քեզ շոճիներն իսկ, Տիտիւր,
Քեզ աղբիւրներն ինքնին, ինքնին այս ծառերն։

2. Ինքզինքը ձեր կը կոչէ, որ երկաստաղ էր, ու-
րովհետեւ սարուկները լէին կրնար ազատութիւն ստանալ՝
ստանց աշխատութեան եւ բազմամայ ծառայութեան։

ՏԻՏԻՐԱՍ

Ի՞նչ կրնայի ընել, հընար չէր ինձի
 Ըստըրկութիւնը մերկանալ այլապէս,
 Եւ ոչ այլուր աստուածներն հաշտ ինձ գործել:
 Մէկիբէէ, տեսայ հոն այն պատանեակն
 Որուն ամէն տարի կրկին վեցեակ օր
 Մէր բազինները կը ծըխան. հոն ինձի
 Աղաղղիս ինք նախ տըւաւ պատասխան.
 Տըղաք, եգիերն արածեցէ՛ք՝ զերդ առաջ
 Կ'արածէ՛ք, թողէ՛ք ցուէրը մեծնան:

ՄԵԼԻՌԵՍՍ

Երջանիկ ծեր, արտերդ արդ քեզ պիտի մնան
 Եւ շատ իսկ լայն ու լիւր, ժայռեր թէն մերկ
 Ուղեղիւր տղամուտ կնիւնով ծածկէն արօտներն:
 Թող անընդել ճարակներու չըղպչի
 Սաղմնառիկ խաշնը, եւ ակտերը ժանտկէն
 Դրացւոյն հօտին չըվարակեն ձագողողներն:
 Երջանիկ ծեր, դուն հոս ծանօթ գետերու:¹
 Միջեւ եւ սուրբ աղբիւրներու՝ վայելէս
 Պիտի զով շուք. սահմանակից սակէ ցանկն՝
 Ուր կը պարեն Հիբլեան² մեղուք՝ ծըծելով
 Ուռիներուն ծաղիկը՝ մեղմ բզգիւնով
 Գունիկ հրաւէր պիտի կարդայ միշտ քեզի:
 Անկէ պիտի ձայնը ձըզէ հովերուն
 Տերեւաքաղը ժայռին տակ բարձրաբերձ.
 Եւ ոչ սակայն աղաւնիները կերկեր
 Զոր կը խնամեն, եւ ոչ տատարկը երբեք
 Պիտի լըռէ հեծքն երկնաբերձ կնձիկէն:

ՏԻՏԻՐԱՍ

Արեւմըն նախ եղջերունները թեթեւ
 Պիտ՝ արածիւն եթերն ի վեր, եւ ծովերն
 Ափունք թափեն ձկները մերկ՝ հլուակ՝.
 Բընիկ իրենց սահմաններն արտալած՝
 Պարթեւը նախ պիտի խըմէ Արարիս³,
 Եւ կամ Գերմանը Տիգրիս՝ քան մեր սրտէն
 Սահի երթայ պատանւոյն դէմըը երբեք:

ՄԵԼԻՌԵՍՍ

Իսկ մենք սակէ ոմանք պիտի Ափրիկէ՛
 Երթանք երաշտ, եւ ուրիշներ Սկիւթիա
 Եւ սըրընթաց Կրետեան Ովաքս⁴, կամ բուր

Տիեզերքէն տարաշխարհիկ եւ անշատ
 Բրիտանիա, եւ պիտի հնար չըլլայ ինձ
 Հատ տարիներ ետք սահմաններն հայրենի
 Եւ աղքատիւն հիւղիս զմբեթը սիդուտ
 Հունձքերէ վերջ տեսնել, տեսնել պատութիւնս
 Հիացումով, ու զօրակաւնը ժըպիրս
 Պիտ՝ ունեայ բարեմըշակ այս դաշտերն,
 Խուժն այս հունձքերն. ահա թէ ուր պատակտուա
 Առաւ տարաւ քաղաքացիքը թշուառ.
 Ահա որոնց համար ըրինք վարուցան:
 Արդ պատկիւնէ՛, Մեկիբէէ, տանձիւներն,
 Որթերուն կարգ դիր. զընա, ով երջանիկ
 Երբեմն իմ հօտ, զացէք այծեր: Ո՛չ եւս այլ,
 Ոչ եւս ձեզ՝ դաւարագլոյ այրի մէջ
 Ընկողմանած՝ պիտի տեսնեմ հեռուէն
 Փըշուտ ժայռէն կախ. ալ պիտի չերգեմ երգ.
 Ոչ եւս ինձ՝ արածուած դուք, իմ այծեր,
 Մաղկաւէս սինն ու դառն ուռին ճարակէք:

ՏԻՏԻՐԱՍ

Բայց այս գիշեր կրնաս հոս քովս հանգչել
 Սաղարթներու վըրայ դաւար, հասուն միրգ՝
 Հազանակներ ունիմ քնքուշ, եւ մածուն
 Յորդառատ. վաղ իսկ հեռուէն կը ծըխան
 Հէնքերուն բարձըր կատարներն, ու կ'իջնեն
 Երկնաբերձիկ լեռներէն մեծ ըստուերներ:

ԵՐԻՐՈՐԴ ՀՈՎՈՒՆԵՐԳՈՒԹԻՒՆ

ԱԼԵՔՍԻՍ

Մեկմիմերն ոմամք կը կարծիմ որ Վիրգիլիմ
 Բոս մերկայացուած ըլլայ ճորդողմ անուռով:
 Ս'ըսեմ թէ Անքորիս Միկիմասի մէկ գերիմ էր,
 զոր Վիրգիլի կ'ուզէր մարգիլ գիտութեամք եւ դը-
 պրութեամք մէջ, և որ մերժեց իր դասերը. Մեր
 կարծիքով Վիրգիլի մպատակմ Բոս մամիլ է
 Թեոկրիտէսի ամենմէ գեղեցիկ Բովուերգութիւն.
 Սերէմ մէկու՝ Կիւլեպի, Յոյմ քերթողիմ մէջ ա-
 ւելի կիրք կայ քամ լատիմիմ. կայ թերեւ մաս
 աւելի՝ բմակամութիւմ և փափկութիւմ. բայց
 Վիրգիլ միշտ կը գերազանցէ Թեոկրիտէսը մամ-
 րամասնութեամք կատարելութեամբը:

Սիրոյն հովիւը Կորիդոն կը մըխար
 Զքնաղագեղ Անքորիսի, որ հելտանքն
 Էր իր տիրոջ, եւ չունէր բնաւ յոյսի տեղ:
 Միայն կ'երթար անտառն ըստէպ թաւամուր
 Փիճիներու՝ ըստուերամած ծայրերով.
 Եւ հոն մենիկ միշիկ ի գո՛ր լեռներուն
 Ունտառներուն կ'ուզէր անկարգ այս բողոքն.

1. Միւնիկոս եւ Պաղոս (Բոյ),
2. Հիբլա գաւառ Սիւրիւսի, ուր մեղսներն ագնիւ
 մեղ կը պատարասեն:
3. Արարիս գետ Ֆրանսայի,
4. Քաղաք եւ գետ Կրետէի մէջ,

Անգլոթ Ալեքս, երգերուս չնոս քննի փոյթ,
 Ու չնոս ինծի որդորմիր. զիս կը ստիպես
 Դուռն որ մեռնիմ ուրեմունն ես: Աասիկ
 Գառնիւրը զով կը վայելեն հովանի:
 Անա կանաչ մաղզկներուն թաքստոսոց
 Կ'ըլլան թուփերը, եւ թռչողի բորբ տօթէն
 Վաստակաբեկ արտունաններուն կը լետու
 Անուշահոտ խոտեր՝ խոտոր եւ ծածրին:
 Մինչ ի խնդիր եմ արդ ես քու հեռքերուդ,
 Արեգակին տակ բոցակէզ կը ճռննին
 Ճըպուտներն հետըս թուփերուն մէջ կերկերս
 Աւելի լաւ չէ՞ր հանգուրթել դժբեղակ
 Սրտմղտութեան Վամբարահաւան ձանձրոյթին
 Ամարիլի եւ Մենալեայ. թէպէտ ան
 Սեւաթորմի, եւ թէպէտ դուն ըսպիտակ:
 Մի՞ շատ գոյնի վստահանա՞ր՝ գեղանի
 Դու պատանեակ. բարձունենակները պայծառ
 Կ'աբահամարհուն, կը քաղուն սեւ յակինթներն:
 Ալեքսիս, զիս կ'աբահամարհես, եւ ոչ իսկ
 Կը հարցնես թէ ո՞վ եմ ես. ի՞նչ հարուստ
 Ոչխարներով, ի՞նչ ձիւնաթոյր կաթով ճոխ:
 Հազար գառներս կը թափառին Սիկուեան
 Լեռներուն վրայ. ինչ չի պակսիր Վաթ դալար
 Ոչ ամառուան տօթին՝ ձմրան ոչ ցուրտին:
 Կ'երգեմ այն երգը՝ զոր Դիրկեանն Ամփոնոս՝
 Աստեական Արախինթի մէջ կ'երգէր
 Պանարներուն ի կողմ. Չեմ այնքան տրգեղ.
 Ինքզինքըս քիչ առաջ ծովափը տեսայ
 Երբ ծովն անծուփ էր հովեմբէ. դատաւոր
 Ունենալով քեզ՝ չեմ վախճար Դափնիսէն,
 Եթէ երբեք պատկերը չի խօսիր սուտ:
 Ո՛րք եր յանկարծ Խաթրօթիլ քեզ ըլլար
 Հետըս բնակիլ անփառունակ խրճիթի
 Ու քեզ խոտան արտերու մէջ, եւ զարնել
 Եղջերուներ, եւ հօրաններն այծերու
 Կանանչ ցուպով քրել տանիլ դէպ արօտ.
 Եւ մրցակից Պանի՝ երգով աստառներն
 Հնչեցնէինք. Պանի՝ որ նախ սորվեցուց
 Կըցնէ մոմով շատ եղէգներ. Պանն ինքնին
 Խընամարկուն ոչխարներուն եւ հոգուին:
 Ու դուն շրթներդ եղէգով մաշելուդ
 Չըզոքայիր պիտի. եւ ի՞նչ բան միտաց
 Որ Ամինտաս չընէր ասոնք սորվելու:

Եթեմեակ մ'անգոյզ ծըզտուներէ յորինուած
 Սըրինգ մ'ունիմ, զոր պարզեցեց Դամասոս
 Երբեմունն ինձ, եւ ըսաւ իր մեռնելուն.
 Դուն արդ երկրորդ կը ժառանգես ատիկա:
 Ըսաւ Դամասո. Խախտնանցաւ խօլ Ամինտ:
 Բաց ասկի՝ ես ունիմ երկու հատ այծեամ,
 Չոր ծորին մէջ զըտայ՝ եւ ոչ անվըտանգ,
 Որոնց մորթերը նոր ճերմակ կը խայծին,
 Ուսմէն օր զոյգ ծիծերն ի ծուծ կը սպառեն
 Մաքիին. քեզ է որ զանոնք կը պահեմ:
 Թեստի վաղուց է կ'աղաչէ որ անէ
 Չանոնք քովէս, եւ պիտի հասնի փափագին,
 Վասըն զի մեր հուէրներն անարգ են քեզի:
 Ո՞վ գեղեցիկ պատանեակ, հոս եկուր, հոս,
 Յաւերթհարսներն ահա քեզի կը բերին
 Դուռններ լի սակաւներով. շինջ Նայիս
 Դաղելով քեզ համար տօգոյն շահպուրակ
 Եւ բարձրաբերձ կակաչ՝ անոնց կը խառնէ
 Բուրեան ծաղիկն անեթոնի եւ նարգէս,
 Եւ զուգելով դարիսներն եւ ուրիշ
 Անուշահոտ խոտեր անոնց՝ կ'երգունէ
 Վաղինակով ոսկի յակինթը քեզու:
 Իսկ ես քեզ զիրգ աղուամագով սերկեմիլ
 Պիտի քաղեմ ճերմակ, յոյնպէս չազանակ՝
 Չոր կը սիրէր իմս Ամարիլ. աւելցնեմ
 Պիտի նաեւ շէկ շըլորներ, այս մերցն ալ
 Ինչո՞ւ քեզն չըլլարգելէր. ձեզ հետ, ո՞վ
 Սարդենիներ, պիտի կտրեմ, եւ դրացի
 Գեզ մրտնիդ, որ իրարու մօտ դրուած
 Անուշ հոտերը ձեր խառնէք իրարու:
 Յիմար եւ դուն, ո՞վ կորիզոն. Ալեքսիս
 Գուռ նըլէրներդ կ'անարգէ. նըլէրով
 Հարկ եթէ 'լլար միցիլ՝ Յուսսը քեզի
 Տեղիք պիտի չըտար բընաւ: Աւաղ ինձ,
 Ի՞նչ է որ հէքս ինծի համար կը մաղթեմ:
 Շլմոր՝ շըլար՝ ծաղիկներուս վրայ խորշակ
 Արձակեցի, Վաղբերներուս մէջ շինջ՝ կինճ:
 Ա՛հ, դուն որմէ՞ կը փախչիս, ո՞վ մըտածափ.
 Պարիսոն՝ ինքնին դարգանածին, աստուածներն
 Ինքնին եղան անտառաբնակ. թող Պալլաս՝
 Ինք իւրակերտ իր զգեսակին բնակի մէջ.
 Գեթ քան ամէն ինչ հանելի թող ըլլան
 Մեզ անտառներն: Ամհաշուչն առիծն էգ

1. Ամփոնոս որդի Արամազի եւ Անտիոպէի, Կ'ըսէին
 բանաստեղծները թէ Ապոլլոնն ոսկի քնար մ'ընդունի
 էր, որուն ծայնով շինեց Թեբէ քաղաքը: Ամփոնոս Դիր-
 կեան կը կոչուի՝ Դիրկէն, որ Բեռփփայ աղբիւր էր՝
 Թեբէի մօտ:

2. Պան շինական եւ հովուական իրերու վերականգ-
 ոյից, որ անհասարկ եղէգներէ սորվեցուց սրինգ կազմել:
 3. Պարիս որդի Պրիամի եւ Հեկաբէի:
 4. Պալլաս Աթենա կառաքնածին գուսար Արա-
 մազից, զից արուստներու եւ հնարագէտ շինութեանց:

կը հալածէ գայլը, եւ գայլն ինքը՝ այծն. իսկ Լորդդոնն՝ Ալեքսիս՝ քեզ կը փնտռէ. Անձնիւր ոք իր ցանկութենէն կը տարուի:

Հայէ, արօրն ետ կը բերեն երինջներն Արձնիւր լուծով, եւ արեւակն իր էջփին Անող ստուերները կը կրկնէ. եւ սակայն կը տուրէ սէրը զիս. ինչ յիրաւի Ասանան կրնայ դուրիւ սիրոյ բոցերուն:

Ախ, կորիզոն, կորիզոն, ինչ խօլութիւն Տիրեց քեզի, թաւ նշդարին վրայ այդիդ կը մընայ կէս յօտուած. ինչո՞ւ մանաւանդ ջնս պարապիր ոգորով կամ թէ ճապուկ կնիւնով հիւսել բաներ մը գէթ, որոնց պէտք ունի գեղջուկն. եթէ ասի կը խոտէ Գեզ՝ դուն պիտի գտնես ուրիշ Ալեքսիս:

Թրգ. Հ. Ա. ՂԱՏԻԿԱՆ

(Շարունակելի)

ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ

Կ. Յ. ԲԱՍՄԱՋԵԱՆ. — Բանասիրական թղթ-թակցութիւնք 1887-1888. Հայաստանի Ջարտէսով՝:

Գրքոյի մ'է սիրալիր բարեկամութեան արձա-գանգ, նուիրուած Եղիա Տէմիրճիպաշեանի յիշա-տակին, հետեւալ տողերով. «Այս գրքոյից քու յիշատակիդ նուիրելով՝ շատերու զարմանք պատ-ճառեմ թերեւ, ո՞ Եղիա, որ ցաւերուս ցաւակից էիր միշտ եւ ուրախութեան՝ ուրախակից. վկայ քու երեք հետեւալ նամակներդ զոր յղած էիր ինձ ի միխթարութիւն զարիք ժամերուս: Հա-մակներուդ ընթերցումով յուսամ թէ փարատի այդպիսիներու զարմանքը»:

Սակայն ուրիշ զարմանք մը, եւ բնական հար-ցում մը, դեռ գոհացում չգտնեմ ընթերցողնե-րու համար. ինչ է հրատարակութեան նպա-տակը. Գ. Բասմաճեան (այն միջոց դեռ Պաս-մաճեան) կ'ուզէ՝ հաւաստել արդեօք թէ՛ 1887էն ի վեր բանասիրութեան անձկացող մ'էր. այս իրեն պատիւ կը բերէ, թէպէտ ամենուս ծանօթ էր եւ փաստելու անկարօտ: Ի գուր կը փնտռեմ նաև գոհացուցիչ պատասխան մը հրատարակու-թեանս պարունակութեան մէջ, կատարուած ընտրութեան նկատմամբ հարցմամբ՝ թէ ինչո՞ւ ընտրուած են միայն Սրմանեան եւ Սարգիսեան վարդապետներու հետ թղթակցութիւնք (- Ախ-

չանեան թղթակցութիւն մ'ալ պատահաբար սարգած է -) եւ միայն 1887-1888 թուերուն. եւ ինչո՞ւ 1916ին յօրինուած՝ Հայաստանի քար-տէս մ'ալ — եւ այն զարդերէն լեզուով — այս նամակներուն կցուած է Մարթնը որ ընթեր-ցողք այս հարցմանց լուծումը եւ բանասիրական նորութիւն մը յաշողին գտնել այդ թղթակցու-թեանց եւ վարդապետաց պատիւը տեղիդն նկատմամբ Յաւելուածին մէջ:

Արշակ Ֆելվամեան. — Նկարիչ-բանասէր՝:

Անր Երեւելիական հանդիսագրութեանց մէջ սակաւագիտ ղէպք մ'է կանգնել այնպիսի յուշ-արձան մը, գրական կամ արուեստական, որ ճշմարիտ պատկերացում մ'ըլլալով Երեւելարին արդեանց, արժանաւոր հանդիսանայ միանգա-մայն ապագայից գովութեան եւ երախտագիտու-թեան: Այսպիսի է Արշակ Ֆելվամեանի Երեւ-ելիական կեդրոնական Յանձնախումբի յօրինել մտադրած հրատարակութիւն «Երեւելարի շա-շակ Ֆիլիպաճեանի» բազմերախտ հոյ ճկարիչ-բանասէրին, որ քսան տարիներ յարատեւ եւ անխնայ աշխատութեամբ իր սիրտն ու տա-ղանդը գործածեց անմահացնելու համար կեանք-ը այն պատմական յիշատակարաններում՝ ու-րոնք հայկական հանձնարին եւ քաղաքակրթու-թեան փառքը կը կազմեն — Խորին հիւսցումով եւ սիրով ի դիմաց Գեղարտիստստեի հայու-թեան»: — Առջեւին ունինք փոքրիկ տետրակ մը իրերեւոյշ — ծանուցումներ Հրատարակութիւն ազնուական հրաւէր մ'է ամէն անոնք՝ որ հայրե-նասիրական զգացմամբ տոգորուած, գուրգու-րանք կը զգան ղէպի հայրենի անցելոյն աճիւ-նացած յիշատակարանները, նպատակելու իւրա-քանիւր կարողութեան չափով, յաւերճացնելու գործերը: Վսեմ նպատակ, որ ամէն զգայուն սրտի համար նորիական պարտք մ'է միանգամայն, ինչ որ Յանձնախումբը առաջադրած է ի կա-տար հանել, այսինքն է առանձին մեծադիր հա-տորով մը հրատարակել ազգային վաղեմի փա-ռաց յիշատակարաններու գեղարուեստական հա-ւաքածոյն եւ անոնց լուսաբանող գիտական ու-սումնասիրութիւն մը՝ հայկական ճարտարապե-տութեան մասին: Աւելորդ է շեշտել այսպիսի հրատարակութեան մը կարեւորութիւնը, որով՝ հետեւ այսու պիտի ընդհանրանայ ծանօթութիւն-նը մեր բնիկ ստեղծագործ հանձնարին եւ փայլուն քաղաքակրթութեան ջանարկը մծ է, որովհետեւ